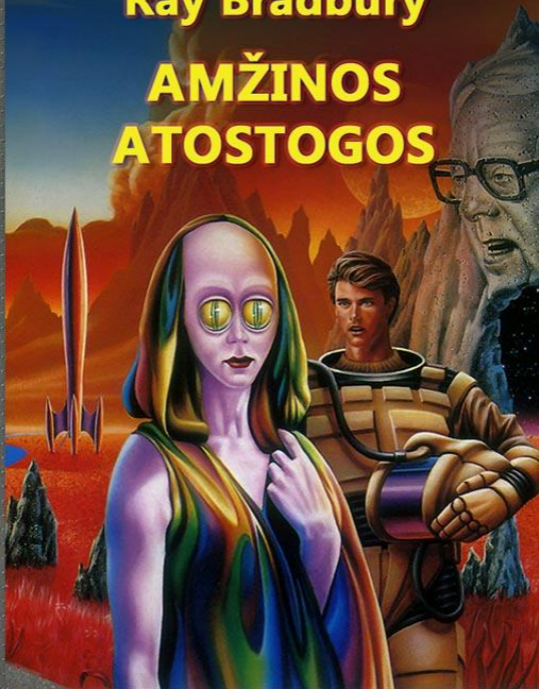

Ray Bradbury
**AMŽINOS
ATOSTOGOS**

Ray Bradbury

**AMŽINOS
ATOSTOGOS**

Apsakymai
ir apysakos

Magiškos Rėjaus Bredberio kelionės
Žemėje ir kosmose, žiloje senovėje
bei tolimoje ateityje, poetiškos
vizijos ir kraupūs košmarai norom
nenorom privers visus skaitytojus
patikėti, jog vaizduotės sukurti
pasauliai yra tokie pat realūs, kaip ir
mūsų kasdieninė būtis.

Iš anglų kalbos vertė
ŽIVILĖ SAMĖNAITĖ IR SAULIUS MARTINĖNAS

Ray Bradbury - OMNIBUS FOR TOMORROW

New York, Phantasia Press, 1993
Copyright © by Ray Bradbury, 1952-1990
Cover art Copyright © by Barclay Shaw

Vertimas į lietuvių kalbą:
© leidykla "Eridanas", 1997
© leidykla Knygute.lt, 2020

TURINYS

**AMŽINOS ATOSTOGOS
TREMTINIAI**

ŽUDIKAS

MIESTAS

PIEVA

MĖLYNASIS BUTELIUKAS

DALGIS

BALANDŽIO LAUMĖ

STEPĖ

VĖLINIŲ MEDIS

UGNIES BOKŠTAS

DAINUOJU KŪNĄ ELEKTRINĮ!

AMŽINOS ATOSTOGOS

Diena buvo tokia gaivi, kokia tik gali būti gaivi žolė, tįstanti aukštyn, debesys, plaukiantys padange, ir drugiai, plasnojantys po pievą. Diena buvo nuausta iš tylos - bičių tylos, gėlių tylos, vandenyno ir žemės tylos; ir tai visai nebuvo tylos, tai buvo judesiai, virpesiai, plazdenimai, kilimai, kritimai, kiekvienas savo laiku, savo nepakartojamu ritmu. Žemė buvo nejudri, bet visgi judėjo. Jūra bangavo, bet visgi buvo rami. Paradoksas plaukė iš paradokso, ramybė maišėsi su ramybe, garsas su garsu. Gėlės vibravo, bitės krito į dobilieną - po vieną ir mažyčiais auksinio lietaus lašeliais. Kalvų vilnis ir vandenyno vilnis, dvi skirtingas judėjimo rūšis, skyrė geležinkelis, tuščias geležinkelis, sudėtas iš rūdžių ir plieninių šerdžių, geležinkelis, kuriuo - tai buvo aišku iš pirmo žvilgsnio - jau daug metų nevažinėjo traukiniai. Jis tęsėsi trisdešimt mylių į šiaurę, galiausiai pradingdamas ūkanotuose toliuose, ir trisdešimt mylių į pietus, skrosdamas debesų salas, kurios bežiūrint keitė kontūrus tolimų kalnų pašlaitėse.

Tik staiga bėgiai ėmė virpėti.

Juodasis strazdas, tupėjęs ant bėgio, pajuto,

kaip kažkur, už kelių mylių, sudundėjo dar vos juntamas, bet pamažu garsėjantis ritmas - lyg plaktų širdis.

Juodasis strazdas pakilo virš jūros.

Bėgiai vis virpėjo, ir pagaliau iš už posūkio pasirodė nedidelė drezina. Ji dardėjo keliu išilgai pakrantės, o dviejų cilindrų variklis puspėjo ir tratėjo didingoje tyloje.

Keturratėje drezinoje buvo įtaisytas dvigubas suolas, nukreiptas į abi puses, o virš suolo kabėjo nedidelė stoginė. Jos šešėlyje sėdėjo vyras, jo žmona ir judviejų septynmetis sūnus. Drezina dardėjo per tuščius laukus ir pievas, vėjas tvoskė jos keleiviams į akis ir taršė plaukus, bet trijulė nežiūrėjo atgal, tik pirmyn. Kartais, posūkiui baigiantis, jų akys užsidegdavo smalsumu, kartais būdavo be galo liūdnos, bet visada budrios - ką pamatys priešakyje?

Drezinai išsukus į tiesų kelią, variklis staiga užsikosėjo ir nutilo. Slegiančioje tyloje atrodė, kad tai žemės, dangaus ir jūros ramybė priverstė mašiną sustoti.

- Baigėsi degalai.

Vyras atsidusęs ištraukė iš siauros bagažinės atsarginį kanistrą ir ėmė pilti degalus į baką.

Jo žmona ir sūnus tuo tarpu ramiai sėdėjo, žiūrėdami į jūrą, klausydamiesi, kaip dusliai griaudėja ir šnabžda bangos, kaip šnara atitraukiami smėlio, žvirgždo, dumblių ir putos gobelenai.

- Argi jūra nenuostabi? - paklausė moteris.

- Man patinka, - atsiliepė berniukas.

- Tai gal čia ir pavalgykime, jeigu jau sustojome?

Vyras nukreipė žiūronus į žalią pusiasalį priekyje.

- Kodėl gi ne? Bėgiai smarkiai prarūdiję. Priekyje vienoje vietoje kelias visai suiręs. Vis tiek teks palaukti, kol pataisysiu.

- Kuo daugiau bus suirusių bėgių, tuo dažniau užkandžiausime! - pareiškė berniukas.

Moteris pamėgino šyptelėti iš sūnaus žodžių, paskui vėl surimtėjusi atsisuko į vyrą.

- Kiek mums šiandien dar liko važiuoti?

- Beveik devyniasdešimt mylių. - Vyras vis dar įdėmiai tyrinėjo kelią pro žiūronus. - Daugiau, manyčiau, ir neverta keliauti per vieną dieną. Kai skubi, nieko aplinkui nematai. Poryt būsime Monterėje, dar po dienos, jei nori, Palo Alte.

Moteris atsirišo geltonus kaspinus pasmakrė-

je, nusiėmė nuo auksinių plaukų plačiabrylę šiaudinę skrybėlę, nuėjo toliau nuo mašinos ir ten sustojo. Jos oda buvo išrasojusi prakaito lašeliais. Jie taip ilgai važiavo nesustodami drebančia drezina, kad visas kūnas prisigėrė ritmingo virpėjimo. Dabar, sustojus, apėmė toks keistas jausmas, tarsi juos pagaliau iškinė.

- Eime valgyti!

Berنيukas bėgte nunešė kraitę su maisto atsargomis ant jūros kranto...

Berنيukas ir moteris jau sėdėjo prie staltiesės, patiestos ant smėlio, kai vyras pagaliau atsekė paskui juos. Jis vilkėjo dalykinį kostiumą su liemene, buvo pasirišęs kaklaraištį ir užsidėjęs skrybėlę - sakytum, tikėjosi čia kažką sutikti. Tačiau dalindamas sumuštinis ir traukdamas iš vėsių žalių stiklainių marinuotas daržoves, jis pamažu atleido kaklaraištį ir prasisagstė liemenę, vis žvilgčiodamas per petį, tarsi pasiruošęs bet kurią akimirką vėl užsisagstyti visas sagas.

- Mes vieni, tėveli? - kramtydamas paklausė berنيukas.

- Taip.

- Ir daugiau nieko nėra, niekur?

- Niekur nieko.

- O anksčiau ar buvo žmonės?

- Kodėl vis klausinėji to paties? Juk tai buvo ne taip jau seniai. Prieš porą mėnesių. Tu ir pats prisimeni.

- Nelabai. O jei labai stengiuosi prisiminti, tada išvis nieko neprisimenu. - Berniukas pasiėmė saują smėlio ir leido jam ištekėti pro pirštus. - Žmonių buvo tiek, kiek yra smėlio šitoje pakrantėje, taip? Ir kas gi jiems *nutiko*?

- Nežinau, - atsakė tėvas, ir tai buvo tiesa.

Vieną rytą pabudę jie pamatė, kad pasaulis tuščias. Ant kaimynų skalbinių virvės vėjas tebeplaukė baltutėlius baltinius, priešais aplinkinius kotedžus žvilgėjo automobiliai, bet nesigirdėjo įprastų rytinių "Iki pasimatymo!", mieste neūžė galingos transporto arterijos, nečirškė telefonai, krūpčiodami nuo savo čirškesio, vaikai nerūkavo saulėgražų tankynėje.

O išvakarėse vyras su žmona sėdėjo priekinėje verandoje, kai laiškinkas atnešė vakarinį laikraštį, ir vyras, net nežvilgtelėjęs į antraštes, pasakė:

- Kažin kada mes Jam tiek atsibosime, kad Jis

nušluos mus visus nuo žemės paviršiaus?

- Taip, tikrai, - atsiliepė moteris. - Jau tikrai per toli nuėjome. Ir vis dar einame. Argi mes ne kvailiai, ką?

- O kaip būtų puiku... - vyras prisidegė pypkę ir išpūtė pirmąjį dūmą... - jei rytoj pabustumė, o visame pasaulyje daugiau nė gyvos dvasios, nors imk ir pradėk viską iš pradžių! - Jis sėdėjo papsėdamas pypkę, susuktą laikraštį laikydamas rankoje, galvą atlošęs į kėdės atkalnę.

- Jei dabar galima būtų paspausti tokį mygtuką, ar paspaustum? - paklausė žmona.

- Manau, kad taip, - atsakė vyras. - Be jokio smurto. Tik kad visi išnyktų nuo žemės paviršiaus. Kad liktų tik žemė, jūros ir augalai - gėlės, žolės, vaismedžiai. Gyvūnai, be abejo, taip pat tegu lieka. Visi, išskyrus žmogų, kuris medžioja, kai nėra alkanas, valgo, kai jaučiasi sotus, ir kenkia visiems, nors niekas nedaro jam nieko blogo.

- Mes, be abejo, taip pat turėtume likti. - Moteris šyptelėjo.

- Neblogai būtų. - Vyras susimąstė. - Turėtume marias laiko priešakyje. Ilgiausias vasaros atostogas per visą pasaulio istoriją. Galėtume pasiimti pilną krepšį maisto atsargų ir

leistis į iškylą, ilgiausią iškylą iš visų, kokios tik kada yra buvę. Tik tu, aš ir Džimas. Nereikėtų jokių bilietų. Nereikėtų derintis su Džone-sais. Netgi mašinos nereikėtų. Norėčiau pake- liauti koku nors įdomesniu būdu, senovišku būdu. Pasiimtume kraitelę sumuštinių, tris bu- telius gazuoto gėrimo, atsargas vis papildy- tume tuščiose maisto parduotuvėse, ir pirmyn, į nesibaigiančią vasarą...

Jie ilgai sėdėjo terasoje, nesikalbėdami tar- pusavyje, sulankstytas laikraštis gulėjo tarp jų.

Pirmoji tylą sutrikdė moteris.

- Tik ar mes nesijaustume *vieniši*? - paklausė ji.

Tai štai koks buvo kitos dienos rytas. Pabudę jie išgirdo tylūs žemės garsus: visa žemė da- bar buvo vientisa pieva, ir pasaulio miestai skendėjo žolės, medetkų, saulučių ir kitokių gėlių jūroje. Iš pradžių jie priėmė šį faktą ste- bėtinai ramiai, galbūt dėl to, kad jau seniai nemėgo miesto, kur turėjo begalę draugų, ku- rie iš tiesų nebuvo draugai, kad jau seniai gy- veno užsidarę ir vieniši savo mechaniškame avilyje.

Vyras atsikėlė iš lovos, žvilgtelėjo pro langą ir ramiai, tarsi kalbėtų apie orą, pranešė:

- Visi dingo.

Jis suprato tai iš garsų, kurių nebeskleidė miestas.

Jiedu papusryčiavo neskubėdami, nes berniukas vis dar miegojo. Baigęs valgyti, vyras atsilošė kėdėje ir tarė:

- Dabar turiu pagalvoti, ką toliau veiksime.

- Ką veiksime? - nustebo žmona. - Tu, be abejo, važiuosi į darbą.

- Tu vis dar netiki, ar ne? - Jis nusijuokė. - Netiki, kad aš nelėksiu iš namų kas rytą dešimt po aštuonių, kad Džimui nebereikės kasdien skubėti į mokyklą. Viskas, mieloji, pamokos baigėsi - visiems mums! Daugiau jokių rašiklių, jokių knygų, jokių tūžmingų boso žvilgsnių! Mus išleido atostogų, brangioji, ir mums jau niekada nebereikės grįžti prie tos prakeiktos kvailos rutinos. Eime!

Jis išsivedė žmoną į tuščias ir tylias miesto gatves.

- Jie nenumirė, - tarė jis. - Tiesiog... išėjo.

- O kituose miestuose?

Vyras įžengė į telefono būdelę, susuko Čikagos, paskui Niujorko, paskui San Francisko

numerus.

Tyla. Tyla. Tyla.

- Štai taip, - tarė jis, kabindamas ragelį.

- Aš jaučiuosi kalta, - prisipažino žmona. - Jų nėra, o mes esame. Ir... kažkodėl jaučiuosi laiminga. Kodėl? Juk turėčiau liūdėti.

- Liūdėti? O ko liūdėti? Anokia čia tragedija. Juk jų niekas nenukankino, nesudegino, nesu-sprogdino. Jie tiesiog išėjo, patys to nesuvokdami. Mudu su tavimi niekam nieko neskolingi. Dabar mūsų vienintelė pareiga - būti laimingais. Trisdešimt metų laimės - argi ne nuostabu?

- Bet... tada mums reikia pagimdyti daugiau vaikų!

- Iš naujo apgyvendinti pasaulį? - Vyras lėtai, užtikrintai papurtė galvą. - Ne. Tegu Džimas būna paskutinis. Tegu po jo mirties pasaulis vėl priklausys arkliams, karvėms, voverėms ir vorams. Jie be mūsų nepražus. Kada nors ko-kia nors kita rūšis, mokanti suderinti įgimtą sėkmę su įgimtu smalsumu, pastatys miestus, kurie nė iš tolo nebus panašūs į mūsų, ir gyvens toliau. O dabar eime, susikrausime krepšį, pažadinsime Džimą ir pradėsime atos-togauti - trisdešimt metų iš eilės. Nagi, kuris

pirmas nubėgs iki namų!

Vyras paėmė iš drežinos kūjį ir nuėjo taisyti surūdijusių bėgių. Per tą pusvalandį, kol jis dirbo, moteris su berniuku pabėgiojo pakrante, grįžo, nešini dailiais rausvais akmenėliais ir varvančiomis kriauklelėmis, visu tuzinu ar dar daugiau, susėdo ant smėlio, ir motina ėmė mokyti sūnų; vaikas rašė į bloknotą namų darbus, kai vidurdienį nuo sankasos nusileido tėvas, jau be švarko, su persisukusiu kaklaraiščiu, ir jie trise gėrė putojantį apelsinų gėrimą stebėdami, kaip buteliuose grūdasi burbuliukai, verždamiesi į viršų. Buvo tylu. Jie klausėsi, kaip saulė derina senus plieninius bėgius. Sūrus vėjas nešiojo karštos dervos kvapą, o vyras lengvai baksnojo pirštu į atlasą.

- Kitą mėnesį, gegužę, suksime link Sakramento, paskui trauksime į Sietlą. Turėtume nusigauti tenai iki liepos pirmos, liepą labai smagu Vašingtone. O kai orai atvės, keliausime atgal link Jeloustouno, po kelias mylias per dieną, pamedžiosime, pažuvausime...

Berniukui nusibodo klausytis ir jis nuėjo į pakrantę, kur ėmė mėtyti į jūrą pagalius, o paskui lyg šunelis pats bėgdavo jų atnešti....